

Sygn. akt VIII GC 21/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący - SSO Piotr Sałamaj

Protokolant - st. sekr. sąd. Eliza Sandomierska

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2013 r. w Szczecinie

na rozprawie

sprawy ze skargi pozwanego S. O.

przy udziale powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przeciwko S. O. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 31 marca 2009 r. sygn. akt VIII GC 223/08

I. oddała skargę,

II. zasądza od pozwanego S. O. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 6.300 zł (sześć tysięcy trzysta złotych) tytułem kosztów postępowania.

Sygn. akt VIII GC 21/13

UZASADNIENIE

Pozwany S. O. w dniu 28 listopada 2011 r. złożył skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 31 marca 2009 r., wydanego w sprawie VIII GC 223/08, z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przeciwko S. O.. Jako podstawę wznowienia skarżący wskazał art. 401 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c., powołał się na pozbawienie możliwości obrony swoich praw oraz wniósł o uchylenie wyroku w całości i oddalenie powództwa spółki (...). Dowodząc zasadności skargi o wznowienie postępowania skarżący S. O. podniósł, że nic nie wiedział o toczącym się postępowaniu i wydanym wyroku aż do dnia 17 listopada 2011 r., kiedy to doręczono małżonce skarżącego odpis pozwu wniesionego przez spółkę (...) do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe (sygn. akt V RC 307/11). Odnośnie żądań pozwu w sprawie VIII GC 223/08 skarżący (pozwany) podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda oraz zarzut nieistnienia wierzytelności dochodzonej pozwem.

W odpowiedzi na skargę powód (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania. Wskazał, że przed wystąpieniem na drogę sądową kilkakrotnie podejmował próby polubownego zakończenia sprawy, kierując kolejne wezwania na adres prowadzonej działalności oraz znanego mu miejsca zamieszkania pozwanego. Powód podkreślił przy tym, że odbiór wezwania z dnia 3.06.2008 r., kierowanego na adres: ul. (...), (...)-(...) W. skarżący potwierdził własnoręcznym podpisem. Według powoda w sprawie o wznowienie postępowania konieczne jest wykazanie związku przyczynowego między naruszeniem prawa procesowego

a pozbawieniem strony możliwości działania, czego skarżący nie uczynił. W odniesieniu do zarzutu przedawnienia podniósł, że zarzut ten nie może stanowić podstawy do wznowienia postępowania.

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie, w sprawie o sygn. akt VIII GC 296/11, oddalił skargę o wznowienie postępowania oraz zasądził od skarżącego S. O. na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwotę 3.600 zł tytułem kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie nie zaistniały podstawy do wznowienia postępowania albowiem w sprawie o sygn. akt VIII GC 223/08 nie doszło do naruszenia przepisów prawa. W sprawie tej podjęto próbę doręczenia pozwu na adres podany w pozwie, następnie zaś w uwagi na nieskuteczność doręczenia ustanowiono, zgodnie z treścią art. 144 § 1 k.p.c., kuratora sądowego. Z tych też względów nie można było przyjąć, że skarżący był pozbawiony możliwości obrony swych praw - reprezentował go bowiem kurator ustanowiony zgodnie z obowiązującym prawem procesowym.

Po rozpoznaniu apelacji skarżącego S. O. od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r. (sygn. akt I ACa 633/12) uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, że ustanowienie kuratora sądowego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego nastąpiło przedwcześnie, bez wykorzystania przez powoda próby uzyskania aktualnego adresu pozwanego: od niego samego skoro posiadał z nim kontakt telefoniczny, bądź od żony pozwanego, której dane adresowe były powodowi znane. Zaniechanie przeprowadzenia tych czynności sprawiło, że w momencie wyrokowania w sprawie VIII GC 223/08 nie istniały przesłanki do ustanowienia kuratora na podstawie art. 144 k.p.c. Zatem przeprowadzenie postępowania z udziałem kuratora pozbawiło pozwanego możliwości obrony jego praw.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny skonkludował, że w sprawie zaistniała przesłanka wznowienia postępowania, o której mowa w art. 401 pkt 2 k.p.c. Zatem Sąd pierwszej instancji rozpoznając skargę o wznowienie postępowania powinien rozpoznać również meritum sporu, a ponieważ tego nie uczynił, to uznać należało, że Sąd okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy. W ramach wytycznych Sąd Apelacyjny stwierdził, że ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy przyjmie, że zachodzi przesłanka do wznowienia postępowania i w związku z tym przeprowadzi postępowanie w celu weryfikacji zgłoszonych w skardze zarzutów merytorycznych, dotyczących przedawnienia i nieistnienia roszczenia objętego pozwem w sprawie VIII GC 223/10.

W trakcie ponownego rozpoznania sprawy na rozprawie w dniu 3 lipca 2013 r. pełnomocnik powoda wskazał, że podstawą prawną powództwa jest przepis art. 415 k.c. Podniósł, że w chwili obecnej toczy się postępowanie przygotowawcze przeciwko skarżącemu o przestępstwo przewłaszczenia kontenerów będących przedmiotem sprzedaży. Powołując się na treść art. 442¹ § 1 k.c. pełnomocnik stwierdził, że w sprawie ma zastosowanie 20. letni termin przedawnienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 października 2005 r. pozwany S. O. zawarł z powodem (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S. umowę sprzedaży, na podstawie której sprzedał spółce (...) szesnaście kontenerów za kwotę 150.304 zł, co zostało potwierdzone wystawioną przez pozwanego fakturą VAT nr (...), w której zostały wskazane numery sprzedanych kontenerów. Należność za przedmiotowe kontenery została przez spółkę (...) uregulowana w formie kompensaty wzajemnych wierzytelności.

W piśmie z 27.12.2005 r. powód przedstawił pozwanemu stan aktualnych rozliczeń pomiędzy stronami w związku z skupem złomu. Jednocześnie powód wezwał pozwanego do przekazania 16 kontenerów sprzedanych powodowi w dniu 12.10.2005 r.

Dowód: faktura VAT nr (...) k. 13 akt sprawy VIII GC 223/08, pismo spółki (...) z 27.12.2005 r. wraz z dowodem nadania k. 14-15 akt sprawy VIII GC 223/08.

W piśmie z dnia 11.07.2007 r. spółka (...) ponownie wezwała pozwanego do zwrotu szesnastu kontenerów w terminie 7 dni, wskazując numery kontenerów. Kolejne wezwanie o zwrot kontenerów skierowane zostało przez powoda do pozwanego pismem z dnia 28.09.2007 r.

Ostatnie wezwania pozwanego do wydania kontenerów w ilości 16 sztuk (wymienionych z numerów) powód skierował pismami z dnia 3.06.2008 r. wysłanymi na dwa adresy pozwanego: zamieszkania i prowadzonej działalności gospodarczej. Pierwsze z wezwań odebrał osobiście pozwany, a drugie jego pracownik.

Wszystkie wezwania okazały się bezskuteczne.

Dowód: wezwanie z 11.07.2007 r. wraz z potwierdzeniem nadania k.16-18, wezwanie z 28.09.2007 r. wraz z potwierdzeniem nadania k. 19-21, wezwania z 3.06.2008 r. wraz z potwierdzeniami odbioru k. 22-27 – wszystkie karty z akt VIII GC 223/08.

Pracownik powoda U. C. na przełomie 2008/2009 r. kontaktowała się z pozwanym telefonicznie w sprawie odbioru kontenerów będących przedmiotem umowy. Na przełomie stycznia/lutego 2009 r. udała się do W. do miejsca, gdzie według oświadczenia pozwanego kontenery te miały zostać pozostawione. Okazało się wówczas, że kontenery te nigdy nie znajdowały się w podanym przez pozwanego miejscu.

Dowód: zeznania świadka U. C. k. 75-76 akt sprawy VIII GC 223/08.

Wyrokiem z dnia 31 marca 2009 r., w sprawie VIII GC 223/08, z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. przeciwko S. O., Sąd Okręgowy w Szczecinie umorzył postępowanie w sprawie o wydanie (pkt 1. sentencji), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 150.304 zł (pkt 2.) oraz zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.283 zł tytułem kosztów procesu (pkt 3.).

Wyrok uprawomocnił się w dniu 22 kwietnia 2009 r.

Dowód: wyrok z dnia 31 marca 2009 r. k. 80 akt sprawy VIII GC 223/08.

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy wskazać, że wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 listopada 2012 r. (I ACA 633/12) zostało przesądzone zaistnienie podstawy wznowienia postępowania z przepisu art. 401 pkt 2 k.p.c. w sprawie VIII GC 223/08. W konsekwencji - w świetle treści art. 412 § 1 k.p.c. – koniecznym było ponowne rozpoznanie sprawy, w tym odniesienie się do zarzutów merytorycznych podniesionych przez pozwanego S. O. w skardze o wznowienie postępowania.

Jak wynika z treści pozwu powód domagał się nakazania pozwanemu aby wydał spółce (...) 16 sztuk kontenerów o numerach 7, 11, 38, 51, 71, 77, 81, 82, 90, 93, 97, 119, 122, 127, 134 i 159, ewentualnie o zasądzenie kwoty 150.304 zł stanowiącej równowartość tych ruchomości. W uzasadnieniu pozwu powód powołał się na fakt zawartej z pozwanym umowy sprzedaży oraz brak jej wykonania przez S. O. (k. 2-4 akt sprawy VIII GC 223/08). W toku postępowania powód cofnął powództwo w zakresie żądania wydania przedmiotowych kontenerów, podtrzymując żądanie o zapłatę ich równowartości (k. 76 akt sprawy VIII GC 223/08).

W ocenie Sądu argumentacja pozwu świadczy o tym, że powód wywodził swoje roszczenie o zapłatę z faktu niewykonania przez pozwanego umowy sprzedaży. Podstawą prawną powództwa był zatem art. 471 k.c., zgodnie z którym dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Pozwany S. O. w skardze o wznowienie postępowania nie kwestionował faktu zawarcia umowy sprzedaży oraz uiszczenia przez powoda ceny w formie kompensaty wzajemnych wierzytelności. Nie oponował także przeciwko twierdzeniom powoda o braku wydania przez pozwanego kontenerów będących przedmiotem umowy sprzedaży, jak również o ich wartości, odpowiadającej kwocie ujętej w fakturze VAT nr (...) z dnia 12.10.2005 r. Pozwany nie podnosił także żadnych okoliczności, które w świetle art. 471 k.c. mogłyby prowadzić do zwolnienia go od obowiązku naprawienia poniesionej przez powoda szkody.

Wobec faktu niewykonania przez pozwanego zobowiązania przyjąć należało, że na gruncie art. 471 k.c., po stronie powoda zaktualizowało się roszczenie odszkodowawcze o naprawienie szkody w wysokości stanowiącej równowartość uiszczony przez niego ceny (w formie kompensaty wzajemnych wierzytelności) za sporne kontenery.

Roszczenia tego nie mogły niweczyć zarzuty sformułowane w skardze o wznowienie postępowania. Obrona pozwanego ograniczyła się jedynie do podniesienia zarzutu przedawnienia oraz faktu nieistnienia zobowiązania. Skarżący przy tym nie przytoczył żadnego uzasadnienia dla poparcia podnoszonych przez siebie twierdzeń. Zarzuty te zresztą wzajemnie się wykluczały. Na gruncie art. 118 k.c. z zarzutu przedawnienia może skorzystać tylko ten przeciwko komu przysługuje roszczenie. Skoro zatem pozwany sformułował zarzut przedawnienia to tym samym przyznał fakt jego istnienia.

Wskazać trzeba, że dochodzone przez powoda roszczenie jako związane z prowadzoną przez strony działalnością gospodarczą podlega trzyletniemu okresowi przedawnienia (art. 118). Roszczenie o naprawienie szkody jest zobowiązaniem bezterminowym, staje się wymagane z chwilą wezwania dłużnika do zapłaty (art. 455 k.c.) W niniejszej sprawie powód w swojej korespondencji przedprocesowej wzywał pozwanego jedynie do wydania kontenerów, nie zaś zapłaty ich wartości. Uznać zatem należało, że wezwanie do zapłaty zostało wystosowane dopiero z chwilą doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, z tą też chwilą roszczenie to stało się wymagalne. Nawet zresztą przyjęcie w myśl art. 120 § 1 zd. 2 k.c. wcześniejszej daty wymagalności tego roszczenia nie mogło prowadzić do podzielenia stanowiska skarżącego o jego przedawnieniu. Wyjaśnienia wymaga, że umowa sprzedaży została zawarta w dniu 12 października 2005 r. (k. 13 akt VIII GC 223/08) i z tą też chwilą powód najwcześniej uzyskał możliwość żądania spełnienia przez pozwanego świadczenia wzajemnego. Pozew zaś w niniejszej sprawie został wniesiony jak wynika z prezentaty biura podawczego Sądu Okręgowego w Szczecinie w dniu 26 września 2008 r. (k. 2 akt VIII GC 223/08), a zatem przed upływem trzyletniego terminu przedawnienia.

Także rozpatrywanie tego roszczenia na gruncie art. 410 § 1 k.c. nie czyniło twierdzeń pozwanego o jego przedawnieniu za zasadne. Podobnie bowiem jak roszczenie odszkodowawcze z art. 471 k.c. roszczenie o zwrot spełnionego nienależnie świadczenia staje się wymagalne z chwilą wezwania do zapłaty i podlega trzyletniemu terminowi przedawnienia (art. 118 k.c.).

W sprawie nie miał również zastosowania wynikający z art. 554 k.c. dwuletni termin przedawnienia albowiem termin ten odnosi się do roszczeń sprzedawcy, powód zaś w niniejszej sprawie dochodził równowartości zwrotu uiszczony ceny jako kupujący.

Sąd wskazuje, że nawet przyjęcie za podstawę prawną roszczenia, jak wskazywał pełnomocnik powoda, przepisu art. 415 k.c. nie uprawniało do wniosku o jego przedawnieniu. Jak wynika z twierdzeń pełnomocnika powoda podniesionych na rozprawie w dniu 3 lipca 2013 r. roszczenie odszkodowawcze wywiedzione zostało z faktu popełnienia przez pozwanego na szkodę powoda przestępstwa przewłaszczenia spornych kontenerów. Zgodnie z art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Pozew został złożony w dniu 26 września 2008 r. Z zeznań świadka U. C. wynika, że informacje o tym, że pozwany przywłaszczył kontenery powód powziął na przełomie stycznia/lutego 2009 r. Świadek ten bowiem wskazała, że „(...) na przełomie stycznia-lutego tego roku (protokół rozprawy z dnia 30 marca 2009 r.) wsiadłam w pociąg i pojechałam

do W.. Udałam się na plac, gdzie wedle oświadczenia pozwanego miały stać te kontenery. Okazało się, że kontenerów nie było (...) Ja stwierdziłam, że na tym placu znajdują się dwa lub trzy kontenery inne, niż te które przekazaliśmy pozwanemu. Później pracownik powiedział mi, że na placu nie było żadnych innych kontenerów” (k. 76). Z powyższego wnioskuje się, że powód dowiedział się o wyrządzonej mu czynem niedozwolonym szkodzie (przewłaszczeniu przez pozwanego kontenerów) dopiero po złożeniu pozwu, nie mogło być zatem mowy o przedawnieniu dochodzonego tym pozvem roszczenia.

Marginalnie należy podnieść, że nie sposób się zgodzić z powodem, że w sprawie powinien mieć zastosowanie 20 letni termin przedawnienia. Na podstawie art. 442¹ § 2 k.c. termin ten odnosi się do szkody wyrządzonej zbrodnią lub występkiem, wobec pozwanego nie zapadł zaś jeszcze prawomocny wyrok skazujący - sprawa jest obecnie na etapie postępowania przygotowawczego.

Reasumując Sąd stwierdził, że powód sprostał obowiązkowi z treści art. 6 k.c. obligującego go do wykazania zasadności i wysokości dochodzonego roszczenia. Wobec nieskuteczności podniesionych przez pozwanego zarzutów, zmierzających do zwolnienia się od odpowiedzialności za zapłatę, na podstawie art. 412 § 2 k.p.c., skarga o wznowienie postępowania podlegała oddaleniu.

Ustalenia faktyczne Sąd poczynił na podstawie niekwestionowanych wzajemnie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy VIII GC 223/08 oraz na podstawie zeznań świadka U. C., których wiarygodność nie budziła wątpliwości. Sąd nie przeprowadził dowodu z zeznań U. C., zawnioskowanego ponownie przez powoda w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania, albowiem pełnomocnik powoda na rozprawie w dniu 3 lipca 2013 r. cofnął ten wniosek dowodowy.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, który powód (przeciwnik skargi) wygrał w całości, rozstrzygnięcie o kosztach postępowania ze skargi o wznowienie postępowania oparto na treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 6 pkt 6) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2008 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie adwokata przez Sądem pierwszej instancji (3.600 zł) i w postępowaniu apelacyjnym (2.700 zł).